

Včelákov | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Včelákov Příkrakov - 539 57
Okres	Chrudim
Katalogové číslo	P 170
Katastrální území	Příkrakov
GPS	49° 49' 14.5" 15° 54' 24.5"
Mapová značka	Holandský / Ruiny objektu, zbytky stěn
Poloha vůči obci	400 m S od obce
Číslo kulturní památky	
Přístupnost	Volně přístupný
Rok stavby	1843
Rok zániku	asi 1863 - rozebrán

Stručný popis

Mohutný větrný mlýn holandského typu byl postaven Václavem Čáslavským a jeho pěti společníky roku 1843 (z nich dva byli vodní mlynáři, tisovský a novotisovský) na Doležákově kopci. Ve mlýně se mlelo i za bezvětří, a to žentourem, který v přízemí mlýna tahali koně nebo krávy. Tomu odpovídají i největší základy větrného mlýna v Česku jejichž vnější průměr je 14,5 m a tloušťka zdi 1,5 - 1,7 m.

Stavba se však moc nepovedla. Podle ústního podání byli sekerníci podplaceni konkurenčními vodními mlynáři aby odvedli nedobrou práci. Činnost mlýna skončila celkem brzy. Asi po dvaceti letech byl mlýn rozbořen. Dnes jsou z mlýna jen zbytky zdí vysoké 1,5 až 2 metry schované v listnatém lesíku.

Pokorný:

Asi 350 m na sever od osady Příkrakov a asi 600 - 700 m na JZ od Tisovce jsou dodnes patrný pozůstatky zděného větrného mlýna (683). Místo leží v katastrálním území Příkrakov (684). K roku 1839 je na katastrální mapě (685) v těch místech parcela č. 408, krytá listnatým porostem (stavební parcela č. 184). Náležela tehdy k čp. 10 v Příkrakově stejně jako některé okolní pozemky a stavební parcela č. 186, necelých 200 m odtud na JV. Majitelem jich byl František Čáslavský, chalupník (686). Václav Čáslavský na základě smlouvy z 10.5. 1843 (687) s pěti dalšími sousedy požádal vrchnost o povolení stavby zděného větrného mlýna; důvodem byl nedostatek vodních mlýnů. V tomto mlýně se mlelo i za bezvětří, a sice žentourem taženým koňmi. Mlýn se však neosvědčil (snad i pro nedostatky ve stavbě) a byl zbořen někdy v letech 1860-1870 (688). Lokalita leží v nadmořské výšce cca 482 m (689).

Dnešní označení uvedené pozemkové parcely je 408/1. Leží na Doležákově kopci. Na místě jsou patrný roztroušené kamenné základy. Parcela náleží JZD Včelákov (690).

(683) Za upozornění na lokalitu a za snímek děkujeme Průmyslovému a vlastivědnému museu v Chrudimi (GÚ-ČSAV, VM-Č, sdělení z 10.4. 1956, čj. 90/56/-Sch/Nv.).

(684) Dříve obec a katastrální území Tisovec.

(685) SÚA, IS, Chrudimsko 478, 1839.

(686) SÚA, SK, Chrudimsko, 478, 1839.

(687) Mezi smluvními stranami se uvádějí i (vodní) mlynáři tisovský a novotisovský (viz cit. sdělení rady MNV v Příkrakově).

(688) GÚ-ČSAV, VM-Č, sdělení rady MNV v Příkrakově z 23.4. 1956 na základě zápisu v místní kronice a ústního podání Josefa Čáslavského a Josefa Janouška z Příkrakova.

(689) Státní mapa 1:5000 - odvozená, list Včelákov, 642/5-1088, 1950.

(690) GÚ-ČSAV, VM-Č, sdělení MNV Včelákov (O. Baťa) ze 14.9. 1970, čj. 408/70.

Historie

Historie

obecně

Z vlastivědy Hlinecka:

Písemné prameny zmiňují Příkrakov poprvé v roce 1789. Na Doležálkově kopci nad obcí stál v letech 1843–60 (možná až do roku 1870) jediný větrný mlýn v Chrudimském okrese. Žádost na jeho stavbu podal František Čáslavský roku 1843. Ve mlýně se mlelo jen krátce a již mezi lety 1860–70 jej zbořili kvůli technickým nedostatkům. Tento mlýn holandského typu patřil k největším v Čechách a jeho základna měla průměr kolem 14 metrů. Hledám pro vlastivědu nějaký historický náčrt a při procházení Vašich stránek jsem zjistila, že jeden z největších mlýnů z té doby v databázi nemáte. Nebo jen špatně hledám? Děkuji za zpětnou vazbu.

O.Ondráčková, manažerka MAS Hlinecko

Architektura

Stav nemovitosti

Zřícenina

Typ

Holandský

Dominantní stavební konstrukce

Zděná - kamenná

Historické prvky

Exteriér

- Kamenické prvky

Parametry

Příkrakov - ruina, zdi 1.5m až dva

□ pověst říká, že při stavbě konkurenti z vodních mlýnů podplatilo sekerníky, že stavbu zkřížili, takže mlýn pořádně nefungoval, byl proto prý poháněn koněm

□ (ten mohl vzhledem k velkému průměru chodit vevnitř)

□ vnitřní průměr 11,5 m, tloušťka zdi až 1,7 - 1,5 m

□ zdi z různě velkých kamenů, zbytky pouze jedné dveří

□ při budování skanzenu na Veselém kopci byl zájem mlýn obnovit, upravit cestu.

Předseda místního národního výboru to odmítl, že by tam chodilo moc lidí a rušilo to.

Technologie

Technologické vybavení

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

Parametry

Literatura a prameny Zajímavosti Ostatní Photogallery Základní obrázky

